

کردستان از منظر مطبوعات خارجی

از دی ماه ۱۳۵۷ تا اردیبهشت ۱۳۶۰ توضیح، از آنجا که شاید نسل جوان امروز در زمان وقوع این حوادث، هنوز از مادر راییده نشده بودند و یا دوران طفولیت خود را می گذراندند، لازم دیدیم برای دسترسی به قضایای بهتر و جامع تر، دیدگاه رسانه ها و مطبوعات جهان را نیز پیرامون حوادث انقلاب و به ویژه مسئله کردستان درج نماییم.

گرچه گاه در مطبوعات خارجی، سخنان و تحلیل هایی اغراق آمیز ارائه شده است، با این همه، تنها برای دستیابی به پژوهشی همه جانبه، از حذف آن مطالب خودداری کردیم. باشد که به پژوهشی بودن، انگیزه و روح این مجموعه توجه شود تا با تنگ نظری ها مواجه نگردد.

چشم انداز ایران

کردستان نا آرام

شبکه تلویزیونی بی طرف ورونیکا در برنامه هفتگی (info) که به بررسی وقایع مهم روز اختصاص دارد) ساعت ۱۰/۴۵ روز ۱۳۵۸/۱۱/۱۰ گزارشی درباره مسئله کردستان ایران، از کانال دوم تلویزیون هلند پخش نمود (که در بخشی از گزارش مزبور مصاحبه بسیار کوتاهی با شیخ عبدالدین حسینی و یک نفر کرد بدون ذکر نام وی که به عنوان رهبر حزب (نامفهوم) یاد شد گنجانده شده بود):

گوینده برنامه: در کردستان هنوز اوضاع نا آرام است. مردم این منطقه انتخابات ریاست جمهوری را تحریم کردند و خواهان امتیازاتی برابر با شیعیان هستند. در چند ماه گذشته برخوردهای شدیدی میان کردها و ارتش ایران روی داده... بلافاصله پس از خروج شاه از ایران، کردها از (امام) خمینی خواستار خودمختاری شدند، اما چون به درخواست آنان

اعتنا نشد، از آن زمان تاکنون با حکومت (امام) خمینی در جدال هستند. ارتش تاکنون به بسیاری از شهرهای کردستان حمله کرده و عده زیادی از کردها و مردم بی گناه را کشته است، ولی از چند هفته قبل با عقب نشینی موقتی ارتش، اوضاع اندکی آرام شده و اداره کردستان به دست پیشمرگان مسلح افتاده است.

مصاحبه با شیخ عبدالدین حسینی:

سؤال: چند نفر توسط نیروهای خمینی کشته شده اند؟

جواب: در نقاط مختلف عده زیادی توسط نیروهای دولتی قتل عام شده اند در حدود چند صد نفر کشته شده اند.

سؤال: آیا فکر می کنید راه حل مسالمت آمیزی وجود دارد؟

جواب: ما همیشه خواهان راه مسالمت آمیز و سیاسی بوده ایم، ولی چون نمایندگان دولت حسن نیت ندارند و نیت آنها محل تردید است، بنابراین راه حل مسالمت آمیز تاکنون به جایی نرسیده است و ما مصمم هستیم به مبارزه سیاسی خودمان همچنان ادامه بدهیم.

سؤال: عقیده شخصی شما راجع به آیت الله خمینی چیست؟

جواب: مسئله (امام) خمینی مطرح نیست. مسئله تصعب گروه هایی که قدرت را در دست دارند، مطرح است. باید برای تمام خلق های ایران و تمام احزاب سیاسی ایران و از جمله مردم کرد حقوق و آزادی های حق آنان تأمین شود، ولی کسانی که قدرت را در مرکز در اختیار دارند، به این حقوق و آزادی ها احترام نمی گذارند.

گوینده برنامه: در خارج از شهرها مردم هنوز در اوضاع نیم قرن پیش زندگی می کنند، چیزی از میلیاردها درآمد نفت به این منطقه نیامده است. به همین سبب پیشمرگان روی ناراضیاتی این مردم خیلی حساب می کنند و مردم نیز به آنها اعتماد فراوان دارند. مدت هاست که کنترل این مناطق از دست (امام) خمینی خارج شده

است.

ورونیکا - ۷۹/۱/۱۰ (دی ماه ۱۳۵۷)،

هلند، زبان انگلیسی

بیداری کردهای ایران

اگرچه کشور کردستان روی هیچ نقشه ای وجود ندارد، اما چهارصد هزار کیلومتر وسعت و بیست میلیون نفر جمعیت دارد. با این همه در تاریخ معاصر هرگاه که کردستان بیدار می شود، پنج کشور به خود می لرزد: ترکیه که پنج میلیون کرد ساکن دارد. ایران و عراق که هریک دارای دومیلیون و بقیه. این ملت با سابقه طغیان های طولانی که همواره مانند آرامنه سرکوب شده اند، میان شوروی و سوریه تقسیم می شوند.

حزب دموکرات کردستان در سندی که ۲۸ مارس تسلیم امام "روح الله خمینی" کرد، خواستار "حقوق ملی برای کلیه خلق ها به صورت خودمختاری یا فدراسیون در چارچوب ایران آزاد شده بود. حزب دموکرات تصریح کرده بود که "خلق کرد خواستار خودمختاری در چارچوب ایران آزاد برای اداره امور تمام منطقه کردنشین است..."

فیگارو، فرانسه، ۱۹۷۹/۸/۲۰ (مرداد ماه

۱۳۵۸)

افزایش هرج و مرج در ایران

درگیری بین نیروهای دولتی و کردها در سرحدات غربی ایران، نمایانگر فزونی هرج و مرج در ایران است. اواخر هفته آیت الله خمینی اعلام کرد که مرکز یک استان در زیر حملات نیروهای کرد قرار گرفته است و فرمان بسیج عمومی نیروهای دولتی را صادر کرد. در صورتی که این خبر حقیقت داشته باشد، از اهمیت بسیاری برخوردار است. اما در هر حال فرماندار استان مزبور مکرراً این موضوع را انکار می کرد. وی با ناراحتی ادعا می کرد که چرا دولت از من سؤال نکرده که جریان از چه قرار است؟ بسیاری از ایرانیان دیگر نیز گله مشابهی را عنوان کردند. به راستی تهدیدهای بی رحمانه ای که از جانب (امام) خمینی و

وزیران عنوان می‌شود، احتمالاً به طغیان خلق کرد (که دولت مدعی است قبلاً آغاز شده است) بیشتر دامن می‌زند. یک چنین رفتار ناهنجاری با کردهای مخالف نشانه‌ی بدی برای آینده‌ی دولت بازرگان در تهران و روحانیت مقتدر آن در قم می‌باشد. از زمان سقوط شاه تاکنون، هیچ‌یک از این دو گروه، قدرت مورد نیاز، جهت مقابله با مشکلات فوری را از خود نشان نداده‌اند. اگرچه شعارهای فراوانی وجود داشته، اما سیاست‌های هماهنگ اتخاذ نشده است. مقامات، مشکلات خود را نتیجه‌ی یک سری شایعه‌پردازی در داخل و خارج ایران می‌دانند.

فایننشال تایمز - ۱۹۷۹/۸/۲۱ (مردادماه ۱۳۵۸)، زبان انگلیسی

اعدام‌های بیشتر؛ در حالیکه سربازان آیت‌الله خمینی شهرهای بیشتری را متصرف می‌شوند.

سربازهای ایران آخرین دژهای شورشیان را در تپه‌هایی که شهر جنگ‌زده سقز را در بر گرفته سرنگون ساخته و ۳۰۰ کرد را دستگیر کردند. به ساکنان غیرنظامی این شهر، ۲۴ ساعت مهلت داده شد تا سلاح‌های خود را تسلیم کنند. در میان زندانیان چندین پرسنل نظامی نیز دیده شده که گفته می‌شود از تیراندازی به سوی شورشیان ممانعت ورزیده‌اند. علی‌رغم پیروزی ارتش، پادگان هنوز بی‌نظم و ترتیب بود و سربازان نیز مشغول تحکیم‌بخشیدن سنگرهای خود شدند. مقاومت کردها در اوایل صبح دیروز بعد از تیراندازی درهم شکسته شد. ارتش، ایستگاه‌های بازرسی خود را در هر خیابان و نقطه حساس مستقر ساخت و تصویری از حکومت نظامی را ارائه کرد. شهر در آرامش بود و نانوها مشغول کار شدند. خبر کشته‌شدگان این جنگ پنج روزه فوراً گزارش شد. در پادگان شهر سقز، سرهنگ سپهر، سعی کرد تا میان روحانیون رقیب که به درخواست وی و به مذاکره پیرامون شرایط صلح در پادگان حضور یافته بودند میانجی‌گری کند. مشاجره میان دو روحانی یکی به طرفداران حزب غیرقانونی دموکرات و دیگری به نمایندگی طرفداران

جمهوری اسلامی... کردها هنوز کنترل شهر مهاباد و ایستگاه رادیو و تلویزیون را در اختیار دارند. مهاباد در شمال شهر سقز قرار گرفته است.

دیلی تلگراف، ۱۹۷۹/۸/۲۷ (شهریورماه ۱۳۵۸)، انگلستان

اولتیماتوم دولت به کردهای ایران
دهکده‌کردنشین "سولدوز" دیروز در میان شهر مهاباد و ستونی از زره‌پوش‌های نظامی دولتی قرار گرفت که به منظور سرنگون ساختن دژ اصلی شورشیان کرد به این منطقه ارسال شده بودند. به کردهای سولدوز ۲۴ ساعت اولتیماتوم داده شده بود تا راه اصلی نقده به مهاباد را به منظور عبور تانک‌های ارتش تخلیه کنند. در یک خبر رادیویی، فرماندهی تیپ ۶۴ رضاییه که کنترل آن شهر در دست دولت است گفت "برادران عزیز کرد، ارتش به منظور برقراری نظم به آنجا اعزام و قدرت شلیک کافی به منظور سرکوبی شورشیان را در اختیار دارد، کلیه شورشیان باید طی چند ساعت منطقه مزبور را ترک گویند، در غیر این صورت سرکوب خواهند شد." سخنگوی عالی‌رتبه حزب غیرقانونی دموکرات کردستان در پاسخ به این سؤال که در صورتی که ارتش دستور دهد کردها مهاباد را تخلیه کنند، گفت "در صورت عدم موافقت دولت با مذاکرات، جنگ خواهیم کرد و در صورت لزوم به تپه‌ها رفته و جنگ چریکی را آغاز خواهیم کرد." کردها می‌گویند که یک منطقه مثلث شکل را که از حومه میاندوآب در شمال گسترش دارد و از مهاباد گذشته و به سردشت در مرز عراق ختم می‌شود، تحت اشغال خود درآورده‌اند. ولی دیروز دولت مدعی شد که سربازان، سنگرهای دفاعی کردهای شورشی را منهدم ساخته و بعد از پنج‌روز نبرد، کنترل کامل شهر سقز را که به یک قتلگاه مبدل شده بود، در دست گرفتند. شورشیان که به سوی پادگان تیراندازی می‌کردند و قصد داشتند دژ اصلی ارتش را مجدداً تصرف کنند، از مواضع خود در تپه‌های اطراف شهر درهم ریخته سقز عقب‌نشینی کردند. دیروز رادیوی دولتی اعلام کرد به فرمان قاضی ویژه‌ای که به منظور رسیدگی به

شورشیان کرد به ناحیه اعزام شده است، نه کرد به اتهام خیانت تیرباران شدند. حزب دموکرات کردستان تهدید کرده است در مقابل هر کردی که از جانب دولت ایران به جوخه اعدام سپرده شود، آنها نیز به عنوان یک اقدام تلافی‌جویانه یک پاسدار انقلاب را تیرباران خواهند کرد. از زمان عزیمت آیت‌الله خلیلی به منطقه کردستان در غرب تاکنون، دست کم ۴۵ نفر اعدام شده‌اند. آیت‌الله خلیلی به فرمان روحانیون مسلمان حاکم، به منظور مجازات کردن کسانی که در این نبرد ضددولتی شرکت کرده‌اند، به این منطقه اعزام شده است. رادیوی دولتی گفت: "مردان مسلح در تهران، مدیر مالی روزنامه کیهان و پسرش را به قتل رسانده و صاحب روزنامه مزبور را نیز مجروح ساختند." رادیوی دولتی برنامه عادی خود را قطع کرد تا خبر مزبور را به اطلاع عموم برساند. در عین حال آیت‌الله خمینی - رهبر غیررسمی ایران - در حمله تازه‌ای علیه مخالفان سیاسی خود گفت: "آنهايي که آزادي مي‌خواهند، فقط خواهان باز شدن کازینوها، بارها و فاحشه‌خانه‌ها و استفاده از مواد مخدر می‌باشند." آیت‌الله خمینی طی یک سخنرانی که مطبوعات تهران دیروز آن را گزارش کردند، گفت: "زمانی که دموکرات‌ها درباره آزادی سخن می‌گویند، از ابرقدرت‌ها الهام می‌گیرند. آنها می‌خواهند که پای جوانان ما را به اماکن فساد بگشایند و در صورتی که جوانان نیز خواهان چنین چیزی باشند در آن صورت ما ارتجاعی هستیم."

گاردین، انگلستان، ۱۹۷۹/۸/۲۷

(شهریورماه ۱۳۵۸)

حرکت با چشمان بسته

کردهای ایران نظیر دیگر اقلیت‌های غیرایرانی، آماده و منتظرند تا در ببحوجه بی‌ثباتی و رکود کشور، خودمختاری به دست آورند. حتی با کمک روزنامه‌نگاران مطلع و آگاه در تهران، کسب خیر درباره این گونه وقایع بسیار مشکل است. ظاهراً آیت‌الله خمینی بر آن است که بیش از هر گونه تلاشی از این دست، احساسات ناسیونالیستی ایرانیان را برانگیزد و

هرالد تریبون، آمریکا، ۱۹۷۹/۸/۲۸

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: ام. ابراهیم، یوسف

ایران؛ شایعات توافق کردها و آیت‌الله

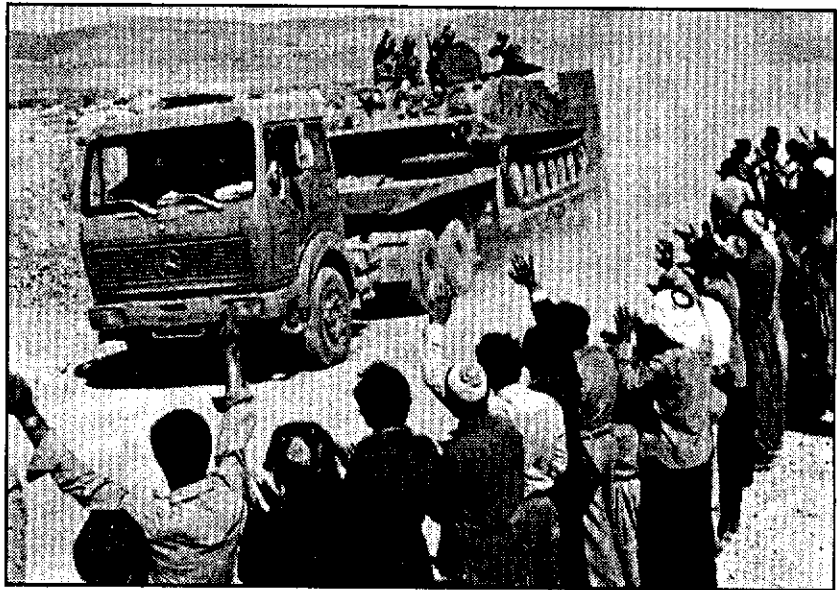
به واسطه میانجی‌گری آیت‌الله شریعتمداری (مرد شماره دو، در سلسله مراتب مذهب شیعه که به میانه‌روی و تخصص در مسائل اقلیت‌ها شهرت دارد) به موجب این توافق که شامل چهار اصل است، پاسداران انقلاب در مهاباد مستقر خواهند شد، ولی باید آنها از میان مردم کرد انتخاب شوند. در ضمن، این توافق، جنبه عفو عمومی برای تمام مبارزان اصلی حزب دموکرات کردستان ایران (حزب منحل) را دارد. یک مقام مسئول حزب دموکرات کردستان توافقنامه امضا شده توسط نمایندگان کرد در تهران را به سادگی رد کرد. آیت‌الله خمینی با پیشنهاد عفو عمومی برای رهبران کرد حزب دموکرات کردستان ایران، سعی دارد رؤسای مذهبی و سیاسی کرد را از پایگاهشان جدا سازد. ارتش ایران در برابر تهدیدها و اعدام‌ها، عمداً سکوت اختیار کرده و از مداخله نظامی که منجر به نبرد گسترده در مهاباد شود، اجتناب می‌ورزد. ارتش ترجیح می‌دهد بدون وارد کردن ضربه ای، به هدف خود که حضور در شهر مرزی، به‌عنوان یک وظیفه شغلی است، برسد.

فیگارو، فرانسه، ۱۹۷۹/۸/۳۰

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

تهران به کردها پیشنهاد صلح می‌دهد

دولت ایران اعلام نموده است که با شورشیان کرد آشتی کرده است، اما این خبر از سوی ستاد عملیاتی کردستان تأیید نگردیده است. طبق خبر رادیو دولتی، این مصالحه دیروز با مذاکره مقامات دولتی و دسته‌ای از کردها که برای مذاکره آمده بودند، برقرار شد. در نتیجه این مصالحه، ارتش ایران مجاز خواهد بود که وارد استحکامات کردها در مهاباد شود. گفته می‌شود دولت موافقت کرده پس از ورود ارتش به مهاباد، از اعدام اعضای سطح پایین حزب دموکرات کردستان چشم‌پوشی کرده و پادگان مهاباد را تبدیل به دانشگاه نماید و بعد از برقراری امنیت در موقع مناسب، شهر را ترک

عملی کردن آنچه که به یک کودتای داخلی منجر می‌شود، ترتیب داده شده است. با دستاویز قرارداد "بحران کردها" آیت‌الله خمینی خود را فرمانده کل قوا اعلام نمود و دستور داد تمام احزاب و جراید مخالف، تعطیل شوند. منابع کرد در پاریس و تهران اظهار می‌دارند "جنگ در شهر کردنشین پاره که بحران اخیر را به وجود آورد، نتیجه کار پاسدارها بود."

ناظران داخلی و خارجی معتقدند که آیت‌الله خمینی این زمان را برای مبارزه با کردها انتخاب کرد، زیرا بدین ترتیب قدرت خود را تحکیم می‌بخشید و از سوی دیگر نمایش آشکار کردها برای خودمختاری در کشوری که متشکل از اقلیت‌های نژادی است، می‌تواند مسری باشد. کردها، همانند دیگر گروه‌ها، بر سر خط‌مشی‌های مختلف سیاسی دچار تفرقه‌اند.

رهبر شیعیان، همچنین امکان دارد در محکوم کردن عزالدین حسینی، رهبر مذهبی کردها راه خطا رفته باشد. این اولین مرتبه است که آیت‌الله خمینی حکم مرگ رهبر مذهبی دیگری را داده است. کردها نمی‌توانند نیروهای (امام) خمینی را شکست دهند. اما آنها قادرند زمانی که رژیم‌وی از هرگونه حمایت سیاسی و افراد نظامی برای یک جنگ طولانی برخوردار نبوده، وی را به زحمت بیندازند.

در این راه، می‌تواند به شورش که وقوع آن به‌طور زودرس اعلام شده است، جامه حقیقت بپوشاند.

اکونومیست، انگلستان، ۱۹۷۹/۸/۲۸

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

"کودتای" (امام) خمینی در پس بحران کردها

محمد رشید شکیبا، استاندار کردستان، با عصبانیت اظهار داشت: "نمی‌دانم چه کسی چنین خبری به آیت‌الله خمینی داده است. این دروغ محض است. هیچ گونه اغتشاشی در اینجا نیست. آرامش در شهر و سربازخانه برقرار است و فرمانده محلی هیچ گونه نیروی امدادی درخواست نکرده است." گزارشی که اوایل هفته گذشته از سنندج، بزرگ‌ترین شهر کردستان، رسید با آنچه آیت‌الله خمینی به مردم ایران اظهار داشته، مغایر است. هنگامی که آیت‌الله خمینی هشدار می‌داد که شهر در حال سقوط به دست شورشیان است، منابع در سنندج اظهار می‌داشتند که همه چیز آرام است. به هر تقدیر، آیت‌الله و صدای انقلاب اسلامی با بوق و کرنا به تحریک احساسات مردم علیه کردها با مضمون "توطئه کردها علیه جمهوری اسلامی" ادامه می‌دادند. اما بسیاری از ناظران معتقدند که این رویداد توسط (امام) خمینی و طرفدارانش به‌عنوان دستاویزی جهت

خواهد گفت. "هاشم صباغیان" وزیر کشور توضیح داد، نمایندگان کردها در مذاکره شرکت داشته و با ورود ارتش به شهر مخالف نبودند. دولت این مصالحه را اقدام مهمی خواند و اما به دنبال آن فرمان امام خمینی تمام امیدها را برای صلح از بین برد. پیام یازدهماده‌ای آیت‌الله خمینی که شب سه‌شنبه صادر شد، صراحت داشت که جانپان و رهبران آنها باید قلع و قمع شوند. اما شورشیان کرد مورد عفو قرار خواهند گرفت، دستور دستگیری رهبران حزب دموکرات صادر شده است.

گاردین، انگلستان، ۱۹۷۹/۸/۳۰

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: تردگو، لیز

تهران به کردها پیشنهاد صلح می‌دهد
دولت ایران اعلام نموده است که با شورشیان کرد آشتی کرده، اما این خبر از طرف ستاد عملیاتی کردستان تأیید نگردیده است. با دستیابی به صلح، جنگ‌های شدیدی که از فوریه گذشته - یعنی از زمان به قدرت رسیدن آیت‌الله خمینی - در گرفته، پایان خواهد یافت. طبق خبر رادیو دولتی، این مصالحه دیروز با مذاکره مقامات دولتی و دسته‌ای از کردها که به مذاکره آمده بودند، برقرار شد. در نتیجه این مصالحه، ارتش ایران مجاز خواهد بود که وارد استحکامات کردها در مهاباد شود. گفته می‌شود دولت موافقت کرده پس از ورود ارتش به مهاباد از اعدام اعضای سطح پایین حزب دموکرات کردستان چشم‌پوشی کرده و پادگان مهاباد را به دانشگاه تبدیل نماید و بعد از برقراری امنیت کامل، کردها خواهند توانست سپاه انقلاب خود را تشکیل دهند. رادیو دولتی گفت: "پس از برقراری امنیت در موقع مناسب، شهر را ترک خواهد گفت." علی‌رغم این اطلاعیه دولت، هنوز روشن نیست که آیا به کردها اتمام حجت یا پیشنهاد صلح داده شده است؟ و هاشم صباغیان وزیر کشور توضیح داد که نمایندگان کردها در مذاکره شرکت داشته و با ورود ارتش به شهر مخالف نبودند. دولت این مصالحه را اقدام مهمی خواند، اما به دنبال آن، فرمان (امام) خمینی تمام امیدها را برای صلح از بین برد. پیام

یازدهماده‌ای آیت‌الله خمینی که شب سه‌شنبه صادر شد، صراحت داشت که جانپان و رهبران آنها باید قلع و قمع شوند، شورشیان کرد مورد عفو قرار خواهند گرفت. دستور دستگیری رهبران حزب دموکرات نیز صادر شده است. رویتر اضافه می‌کند "حسن فهمی گونز" وزیر کشور ترکیه، گزارش مطبوعات را مبنی بر این که کردهای ترکیه به ایران می‌روند تا شورشیان کرد را در جنگ با ارتش ایران یاری دهند، تکذیب کرده است. ۱۲ نفر از کردها در بیرون سفارت ایران در استکهلم به عنوان اعتراض به اعدام کارگران سوسیالیست کرد، یکشنبه گذشته دست به اعتصاب غذا زدند.

گاردین، انگلستان، ۱۹۷۹/۸/۳۰

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: تردگو، لیز

قرارداد تهران مورد قبول شورشیان کرد واقع نشد

معلوم نیست قراردادی که روز چهارشنبه ۲۹ اوت توسط هیئت نمایندگی کردستان و هیئت حاکمه دولت به امضا رسید و طبق آن به ارتش اجازه داده شد که به دژ مستحکم حزب دموکرات کردستان، یعنی شهر مهاباد وارد شود، آیا به نتیجه خواهد رسید یا موجب یک جنگ داخلی در کردستان خواهد شد؟ در این مورد همچنان تردیدهایی باقی مانده است. چون در مورد این توافق هیچ اطمینانی از جانب هیئت حاکمه داده نشده است. از سوی هم رهبران حزب منحل کردستان نیز آن را رد کرده‌اند. هاشم صباغیان - وزیر کشور - اعلام کرده است که این قرارداد دارای چهار نکته اصلی است:

- ارتش حق دارد وارد شهر مهاباد شود. ولی تخلیه شهر موقوف به زمانی مناسب که ارتش تشخیص دهد خواهد شد.

- افراد مسلح حزب دموکرات از یک عفو عمومی برخوردار خواهند شد.

- به محض این که ارتش پادگان شهر مهاباد را تخلیه کند، این محل تبدیل به دانشگاه خواهد شد.

- امنیت شهر تأمین خواهد شد و پاسداران انقلاب از میان افراد محلی برگزیده می‌شوند.

با این همه آقای صباغیان اضافه می‌کند که ارتش در صورتی که دولت تشخیص دهد وارد شهر مهاباد خواهد شد. در ضمن، تمام تصمیمات با هیئت حاکمه خواهد بود. از سوی دیگر یکی از مسئولان حزب دموکرات کردستان از طریق تلفن با خبرگزاری پارس تمام گرفته و ضمن تکذیب سخنان وزیر کشور اعلام کرد: "من مطمئن هستم که هیئت کردستان با ورود ارتش به شهر مهاباد موافق نبوده است و هیچ کس در مهاباد پیدا نمی‌شود که ورود ارتش را به شهر تأیید کند." سه‌شنبه شب، رادیو تهران اعلام کرد که پیش از توافق هیئت مهاباد و دولت، پادگان مهم ارتشی در "جلدیان" غرب نقده، به دست شورشیان و ضدانقلابیون افتاده و یک سرباز هم کشته شده است. بعد از امضای توافق هم در تهران گفته شد که بین پاسداران انقلاب و شورشیان کرد، درگیری‌هایی روی داده است که منجر به کشته شدن حدود پنجاه نفر شده است. در سردشت ده‌ها نفر از پاسداران انقلاب نیز که در حال پیاده شدن از یک هلی کوپتر نظامی بودند یا کشته شدند و یا به اسارت پیشمرگان درآمدند. در راه سردشت به بانه نیز حدود بیست یا سی نفر از پاسداران کشته و یا به طرز فجیعی توسط پیشمرگان حلق آویز شدند.

لوموند، فرانسه، ۱۹۷۹/۸/۳۱

(شهریور ماه ۱۳۵۸)

کردها از کشورهای غیرمتعهد

درخواست کمک کردند

حزب دموکرات کردستان که غیرقانونی اعلام شده است، از کنفرانس کشورهای غیرمتعهد که در "هاوانا" تشکیل یافته، درخواست کرده که سیاست امام خمینی (رهبر شیعیان) را محکوم نماید. در یک اعلامیه که از سوی کمیته مرکزی حزب صادر گردیده آمده است که آنها همچنین درخواست کرده‌اند که آیت‌الله خمینی را زیر فشار قرار دهند که به کشتار کردها پایان دهد. امکان دارد که در این کنفرانس از مسئله کردها نیز صحبت به میان آید. همچنین در اعلامیه کمیته مرکزی حزب کردستان آمده است که در ایران یک دیکتاتور واقعی مانند شاه ظهور کرده است و به رهبران احزاب و نیروهای مخالف حمله می‌شود؛ آزادی مطبوعات از بین رفته و تمام حقوق دموکراسی لغو شده است. اتحاد ملی افراطیون شیعه و ایوزیسیون غیرمذهبی دست‌چپی همواره به دشواری صورت گرفته است، ولی اگر زمامداران جدید در ایران ناگزیر نباشند، با این همه مسائل دشوار که برخی میراث رژیم پیشین و بقیه مخلوق دست خود آنهاست دست و پنجه نرم کنند، چنان اتحادی می‌توانست دوام یابد. از جمله مسائل یادشده عبارت است از: بیکاری، تورم، نقص قانون و برهم‌زدن نظم، ازهم‌گسیختگی نیروهای برکنار شده عزیزالله رحیمی فرمانده پیشین دژبان مرکز که ویژگی‌هایی مربوط به خود دارد. ظاهراً معتقد است که جنگ بهترین نیروی وحدت‌دهنده برای ارتش و کشور است. ارتش به دلیل یک سلسله رویدادها اعتماد خود را از دست داده بود و این امر سرانجام به استعفای ژنرال ناصر فرید - رئیس ستاد کل - در ماده ژوئیه منجر شد. هر چند اعراب و کردها خواستار خودمختاری در درون یک ایران دموکراتیک هستند، مبارزه هر دو قوم جدا از یکدیگر جریان دارد. در کردستان امکان یک جنگ تمام عیار داخلی رو به قوت نهاده است، به‌ویژه از هنگامی که حزب دموکرات کردستان منحل اعلام شده و ارتش وارد آن استان گردیده است. شکل نهایی سیاست خارجی و داخلی ایران بستگی به پیامد مبارزه چندوجهی قدرت دارد که هم‌اکنون ادامه دارد. ظاهراً ایران آن گونه که از درون و از بیرون مشهود است، به نحو خطرناکی

در وضعیتی قرار دارد که چه بسا به لبنان ثانی بدل شود.

زوددویچه سائیتونگ، آلمان، ۱۹۷۹/۹/۱
(شهریورماه ۱۳۵۸)

سقوط سقز

بعد از سقوط مهاباد و بانه، کردها باید متفق شوند و یا دست به جنگ‌های پارتیزانی بزنند. درحقیقت شهر مهاباد به دو دلیل دارای اهمیت است: نخست، جمعیت ۷۵۰۰۰ نفری آن و دلیل دیگر، استقرار حزب منحل‌ه دموکرات کردستان در این شهر می‌باشد. در عین حال این شهر مظهر هویت و شناسایی حزب دموکرات است. از پانزده روز پیش تاکنون نیروهای آیت‌الله خمینی جنگ بی‌رحمانه‌ای را علیه کردها شروع کرده‌اند. نبرد سختی بین شیعیان در مخالفت با سنی‌های کرد در گرفته است. شهر سقز در ۲۶ اوت سقوط کرد. در حالی که صحبت‌هایی راجع به مذاکره بین دولت و کردها شده بود، هیئتی از شورشیان شمال غربی به تهران آمدند، ولی (امام) خمینی با هرگونه مذاکره‌ای مخالفت کرد. از سوی دیگر دادگاه انقلابی صادق خلخالی، به محاکمات خود ادامه داده و هشت کرد را در سنجند به اعدام محکوم کرده است. حتی آزاد کردن چهل نفر از سربازان ایرانی توسط کردهای شورشی نتوانست تأثیری در دولت مرکزی بگذارد. چون تمام اقداماتی که برای مذاکره صورت گرفته بود با ناکامی روبه‌رو شد و جنگ نیز با شدت بیشتری ادامه پیدا کرد. به نظر می‌رسد که ارتش، شجاعانه در مقابل مقاومت ملت کرد ایران به پیروزی رسید. یورش علیه شهر مهاباد بوده است، در صورتی که مسئله، مهم‌تر از سقوط یک شهر می‌باشد. این سقوط، درحقیقت سمبلی از سقوط ملت کرد به‌شمار می‌رود. ارتش توانست این ملک خصوصی شورشیان را ظرف ۲۴ ساعت و با نبردی در اطراف مهاباد - مخصوصاً در قسمت شرقی و شمالی - به تصرف درآورد. با سقوط شهرهای کردنشین استان‌های کرمانشاه، کردستان و آذربایجان، یکی پس از دیگری به دست ارتش ایران صورت گرفت.

دژ مستحکم بانه:

درواقع ارتش تمام قوای خود را متوجه شهر بانه کرده است تا این شهر و اطراف آن را نیز از وجود جنگجویان کرد پاک نماید. یک سخنگوی

حزب دموکرات که رهبری شورش را به عهده دارد، اعلام کرد که جنگجویان کرد تصمیم ندارند کنترل شهر را به عهده بگیرند. در این نوار مرزی مقاومت به بن‌بست خواهد رسید. ولی حتی اگر ارتش هم ایستادگی کند، باز شورش مانند آتشی در زیر خاکستر ثابت و برقرار خواهد ماند. دور رهبر شورشیان، قاسملو و عزالدین حسینی به بانه پناهنده شده‌اند. آیت‌الله خمینی دیروز از قم پیام تازه‌ای برای ملت کرد فرستاد و از آنها خواست که به ملت ایران پیوسته و رهبران خائن حزب دموکرات را معرفی کنند. در این پیام که توسط رادیو منتشر شد، آیت‌الله تأکید کرد که به نیروهای ارتشی در سراسر کشور دستور داده است بر ضد خائنانی که خود را به بیگانگان فروخته‌اند، تجهیز شوند.

فیگارو، فرانسه، ۱۹۷۹/۷/۴

(شهریورماه ۱۳۵۸)

ایرانی‌ها مهاباد را تصرف کردند

دیروز ارتش ایران در حالی که جت‌های جنگنده‌اف - چهار فانتوم آنها را حمایت می‌کردند، وارد مهاباد "پناهگاه کردهای شورشی" شدند. هنوز بوسترهایی به دیوار آویخته است که در آن از کردها خواسته شده است خود را برای جنگ آماده کنند و یا با خلخالی روبه‌رو شوند. سقوط مهاباد ضربه روحی سختی برای کردها بود که در حال تلاش برای کسب خودمختاری هستند. دیروز در تهران از قول سخنگوی دولت گفته شد که چهار سرباز اسرائیلی، دو افسر عراقی و یک فرانسوی با کارت ساختگی خبرنگاری در کردستان دستگیر شدند. صادق طباطبایی اظهار داشت که وجود این گونه افراد دلیلی است بر توطئه خارجی صهیونیسم علیه ایران. با وجود درخواست‌های "مصطفی چمران" مبنی بر بازگشت کردهای فریب‌خورده و توبه از اعمال زشتشان، دیروز مهاباد تقریباً خالی از سکنه بود. به‌رغم دستورات صادره از تهران پیرامون بازگشت "خلخالی" به پایتخت، وی که بیش از هشتاد کرد را به جوخه مرگ سپرده است، ظاهراً در نظر دارد به مهاباد برود. انتظار می‌رود که حضور "خلخالی" در استان کردستان، به تیرگی روابط بین کردها و دولت مرکزی بیشتر دامن بزند. در تلاشی که به‌منظور بازگرداندن اوضاع کردستان به حال عادی،

نخست‌وزیر ایران با آیت‌الله خمینی ملاقات کرد و کمک‌های پزشکی و مواد غذایی با هواپیما به کردستان فرستاده شد. این محموله هوایی در پی تعهد نخست‌وزیر دایر بر اختصاص یک روز درآمد نفت (برابر با ۶۵ میلیون دلار) به هر یک از استان‌ها از جمله کردستان فرستاده شد. گذشته از تریکات بازرگان به ارتش به خاطر تلاش‌های اخیر آنها در کردستان، ناظران سیاسی احساس می‌کنند که نخست‌وزیر از روشی که قم در کردستان، اعمال کرده، ناخرسند است. جمعه گذشته وی اعتراف کرد که فرمان آیت‌الله خمینی مبنی بر بسیج عمومی که دو هفته قبل اعلام شد، بر پایه 'اطلاعیه غلط' صورت گرفته است.

گاردین، انگلستان، ۱۹۷۹/۹/۴
(شهریور ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: لیز تر، گود

مسئله کردها

کردها را قومی به‌شمار آورید که از نظر نژادی، فرهنگی و زبانی، جامعه‌ای متمایز هستند و به تعداد تقریباً ۱۲ میلیون نفر در سراسر بخش‌های آسیای غربی و از جمله ایران پراکنده‌اند. آنان اگر در هر دنیایی که صادقانه پای‌بند اصل خودمختاری ملی باشد زندگی می‌کردند، از ده‌ها سال قبل، کشوری از آن خود ایجاد کرده بودند. لیکن آنها در کشورهایی نظیر اتحاد جماهیر شوروی، ترکیه و عراق زندگی می‌کنند و این کشورها، هم مصمم هستند و هم نیروی آن را در اندک که تمایلات سیاسی کردها را سرکوب نمایند. در حال حاضر مسئله کردستان، تنها در ایران جنبه‌حیاتی به خود گرفته است.

کردهای ایرانی در بدو امر از رژیم جدید استقبال کردند. هنگامی که رژیم جدید نشان داد که در قبال آرمان‌های اقلیت‌های غیرایرانی ساکن کشور، کمتر از رژیم پیشین روی ترش نمی‌کند، کردها به قیام مسلحانه متوسل شدند. آیت‌الله خمینی می‌کوشد این قیام را سرکوب کند و بدین منظور خود را فرمانده کل قوا اعلام کرده است. بهترین طریقه برای آن که کردها بتوانند از پشتیبانی اعراب و مسلمانان برخوردار گردند، آن است که به اسرائیل متوسل شوند.

هرالد تریبون، آمریکا، ۱۹۷۹/۹/۵
(شهریور ماه ۱۳۵۸)

ایران: موضع‌گیری کردها

آیت‌الله روح‌الله خمینی بارها آمریکا را تهدید کرده است؛ اما هفته گذشته هدف رهبر

اسلامی ایران، مسکو بود. (امام) خمینی در سخنرانی خود که از رادیو پخش می‌شد، برای اولین بار اشاره کرد شوروی در شورش مسلحانه قبایل کرد ایران، که اخیراً مبارزه طولانی خود را به خاطر خودمختاری بار دیگر از سر گرفته‌اند، دست داشته است. و هشدار داد، مردم فاسدی که با کشورهای خارجی در تماس هستند سعی دارند در کردستان رژیمی کمونیستی برقرار کنند و از مردم کرد خواست تا خودشان شیاطین کمونیست را از آن منطقه برانند. به علاوه وی به قوای انتظامی دستور داد شورشیان کرد را سرکوب کرده و رهبران آنها را با لادرنگ اعدام نمایند. رهبران کرد هرگونه مداخله کمونیست‌ها را در شورش هفته‌های اخیر تکذیب کردند. شوروی در سال ۱۹۴۶ برای برقراری حکومت کوتاه مدت جمهوری کرد در شمال غرب ایران، کمک‌هایی کرده بود. قاسملو گفت: «همسایه بزرگ شمالی ایران، دوست قدیمی ماست و حمایت سیاسی آن کشور برای ما اهمیت دارد».

قوای انتظامی پس از سرکوبی شورشیان در شهر سقز، هفته گذشته آماده حمله به مهاباد یعنی نقطه اصلی دفاعی کردها بود. در شهر سقز جنب و جوش بیشتری به چشم می‌خورد. آیت الله صادق خلخالی دادستان منصوب آیت‌الله خمینی، سرگرم ارزیابی شیوه اجرای عدالت توسط دادگاه‌های انقلابی بود. وی پس از ورود به کردستان، دستور اعدام حداقل ۷۸ نفر را که تقریباً همه آنها کرد بودند، صادر کرده بود. در حومه شهر مهاباد، من با ۳۵ نفر از کردها که در زیر پل‌های جاده سنگر گرفته بودند صحبت کردم. آنها مدت یک‌ماه بود که در آنجا به سر می‌بردند. فرمانده کردها فارز کریم گفت: «نمی‌خواهیم به انقلاب لطمه بزنیم. ما حق خود را می‌خواهیم و مادام که به ما خودمختاری داده نشود، در این سنگر باقی خواهیم ماند».

آمریکا با نگرانی، وقایع کردستان را دنبال می‌کند و معتقد است اوضاع این منطقه بیشتر در جهت مخالفت با رژیم (امام) خمینی است. دولت آمریکا که خواهان یک دولت قوی و استوار در ایران می‌باشد، بی‌سروصدا در پی بهبود روابط خود با رژیم (امام) خمینی بوده است و اخیراً با فروش مقدار کمی گازوئیل و نفت سفید به منظور

جلوگیری از کمبود این مواد در ایران موافقت کرد. اظهارات هفته گذشته یکی از مقامات نفتی ایران دایر بر این که ایران به این نفت نیازی ندارد و احتمالاً آن را با سود بیشتری به خارج خواهد فروخت، باعث نگرانی دولت آمریکا گردید.

نیوزویک، آمریکا، ۱۳/۹/۱۹۷۹
(شهریور ماه ۱۳۵۸)

شورش در کردستان

شورش تا حدودی در کردستان ادامه دارد. روز دوشنبه در مهاباد تظاهراتی به عنوان همبستگی با رهبران حزب دموکرات کردستان ایران که از جانب دولت غیرقانونی اعلام شده است، انجام گرفت و اگر پاسداران انقلاب مداخله نمی‌کردند، هیچ‌گونه حادثه‌ای بروز نمی‌کرد. در حال حاضر، سوءقصد‌های چریک‌های کرد در روزهای گذشته رو به فزونی گذاشته است. از سوی دیگر، آغاز سال تحصیلی ده‌میلیون دانش‌آموز و دانشجوی، با نظم خاصی انجام گرفت. به نظر می‌رسد که ایرانیان جوان حفظ آرامش را که از سوی نخست‌وزیر و امام خواسته شده بود، رعایت کردند. هیچ‌گونه فعالیتی در دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها از سوی احزاب غیرمذهبی و یا چپی دیده نشده است.

لوموند، فرانسه، ۲۶/۹/۱۹۷۹
(مهر ماه ۱۳۵۸)

عراق از کردهای ایران حمایت می‌کند

شوروی که سال گذشته از افغانستان به عنوان پایگاهی برای حمایت از دشمنان شاه استفاده می‌کرد اکنون درگیر همان عملیات جاه‌طلبانه در ایران است؛ تلاش در واژگونی رژیم مذهبی آیت‌الله خمینی و گماشتن یک رژیم ائتلافی مارکسیستی که بیشتر تابع خواست‌های مسکو باشد. با آن که شوروی از سقوط شاه استفاده استراتژیکی بسیاری برده است، اما نقشی که (امام) خمینی در برانگیختن مسلمانان علیه رژیم طرفدار شوروی در افغانستان دارد و همچنین مخالفت‌های سیاسی اخیر وی با کمونیست‌های ایران، هشدار برای آنان محسوب می‌شود. دولت‌های ایران، عراق، سوریه و ترکیه که هر کدام سهمی در بی‌ثباتی سرزمینی که کردها در آن زندگی می‌کنند دارند، همیشه کردهای استقلال طلب را استعمار نموده‌اند. پیش از

برقراری روابط دوستانه با عراق در سال ۱۹۷۵، شاه از کردهایی که در مرزهای غربی علیه عراق شورش کرده بودند، حمایت می‌کرد و امروز این عراقی‌ها هستند که حامل اصلی شورش کردها در ایران به شمار می‌روند. محبوب‌ترین گروه کردها، یکی حزب دست چپی دموکرات کردستان و دیگری سنی‌های طرفدار شیخ حسینی هستند. دلی تلگراف، انگلستان، ۱۰/۱۰/۱۹۷۹
(مهر ماه ۱۳۵۸)

چرا کردها دوستی ندارند؟

چرا کردها هم مثل فلسطینی‌ها نباشند؟ سیاستی که به موجب آن حقوق مشروع انسان‌ها تنها در صورتی به رسمیت شناخته می‌شود که مدعیان آن بتوانند در صحنه بین‌المللی به حد کافی جنجال فراهم آورند، یک سیاست کاملاً استقرار یافته است. شاید چنین سیاستی برای سلامت وزرای خارجه لازم است. زیرا در غیر این صورت میزان کارهایی که به عهده آنها گذاشته شده، هیچ‌گونه حدودمیزی نداشت. با این همه توجه چنین سیاست در هر زمینه دیگر بسیار مشکل است. کردها قبل از جنگ جهانی دوم برای خودمختاری جنگیده‌اند و شکست‌های متناوب، آنها را سر به راه کرده است. آنها سفرا را نمی‌کشند، هواپیما رایی نمی‌کنند، در تبه‌ها زندگی می‌کنند. چه کسی اهمیت می‌دهد؟ کردها یک بار دیگر به مقاماتی که تحت کنترل آنها زندگی می‌کنند، شدیداً فشار می‌آورند. آنها به خصوص روی ایران تکیه می‌کنند (عراق را به عنوان یک کمک‌دهنده و تهیه‌کننده نگاه داشته‌اند) و به دست آوردن هرگونه موفقیتی در این راه باعث می‌شود تا در جمع آیت‌الله‌ها تصمیمات انتقام‌جویانه‌ای برای آنها در نظر گرفته شود. گرچه تنها حامی کردها، اتحاد جماهیر شوروی و دیگر متحدینش هستند. اما به‌طور رسمی و یا از طریق ارائه پیش‌نویس راه‌حل به سازمان ملل متحد، از آنان پشتیبانی می‌کنند. به همین دلیل ممکن است کردها بار دیگر طعم شکست را بچشند. به هر صورت طرفداری از حقوق اجتماعی، به خصوص حقوق اقلیت‌های نژادی، چیزی نیست که شوروی خواستار تقویت آن باشد. مبدا که این ایده در کشور خودش به

آزمایش گزارده شود. ولی مهمات کردها، به غیر از آنهايي که در جنگ‌ها به دست آمده، ساخت شوروی و چکسلاواکی می‌باشند. از آنجا که کردها اوضاع سیاسی بخشی از خاورمیانه را بی‌ثبات نموده‌اند، باید تقویت شوند. منطق مسکو نیز به همین سادگی است. در مقابل ایران نیز بهتر دید که کردها را به عنوان نیروی شورشی مارکسیست معرفی کند تا یک اقلیت قومی ناراضی همچون عرب‌های ایران. یکی از تفاوت‌هایی که بین فلسطین و کردها وجود دارد این است که فلسطینی‌ها با دشمن مورد قبولی چون اسرائیل می‌جنگند. در حالی که کردها با دولت‌های اسلامی که در جمع به نفع جهان سوم فعالیت دارند، در ستیزند. تفاوت دیگر بین این دو آن است که فلسطینی‌ها توسط نمایندگی‌های خود در کشورهای تولیدکننده در کنترل موجودی نفت عرب نفوذ دارند، در حالی که کردها با کشورهای تولیدکننده نفت از جمله ایران و عراق مخالفت می‌ورزند. بنابراین اجرای عدالت در مورد فلسطینی‌ها در درجه اول اهمیت قرار دارد و چنانچه ملاقاتی به منظور پیشبرد این هدف صورت بگیرد، مایه دلخوشی خواهد بود. در حالی که موضع عدالت برای کردها در فهرست منظور نشده و جلسه‌ای هم در این مورد تشکیل نگردیده است. گفته می‌شود که جمعیت کردها دوازده میلیون نفر است و به این ترتیب مشکل آنها مربوط به یک کشور نخواهد بود. زیرا سرزمین کردستان که آنها ادعای مالکیت آن را می‌کنند، قسمتی از ایران، عراق، ترکیه و سوریه را تشکیل می‌دهد و به این ترتیب با جبهه قدرتمندی مواجه می‌باشند. فلسطینی‌ها که تعدادشان بسیار کمتر است و نمایندگانشان در همه‌جا حضور دارند، تنها با یک کشور روبه‌رو می‌باشند. ظاهراً مشکل بتوان تفاوت یک جنبش آزادیخواهی با جنبش‌های دیگر را از نظر حقانیت، مشخص نمود. اما از نظر سیاسی این کار بسیار آسان است. مسئله‌ای که این روزها مطرح است این است که تمام کسانی‌ها از حق مشروع فلسطینی‌ها دفاع می‌کنند، بدون آن‌که توجهی به کردها نشان دهند، باید در مورد انگیزه‌های خود تجدید نظر کنند. چرا که فلسطینی‌ها از نظر بین‌المللی خیلی مورد توجه قرار دارند، ولی کردها به قدر کافی

جلب توجه نمی‌کنند.

گاردین، انگلستان، ۱۶/۱۰/۱۹۷۹

(مهرماه ۱۳۵۸)

کردها برای انقلاب در شرق ترکیه ارتشی تشکیل می‌دهند

یکی از اعضای کمیته مرکزی حزب متحله دموکرات کردستان ادعا کرده است که کردهای شرق ترکیه در حال برپا کردن یک ارتش خلقی هستند که به زودی آماده جنگ برای کسب خودمختاری خواهد بود. وی اظهار داشت "ما می‌دانیم که بدون تلاش مسلحانه، قادر به کسب خودمختاری نخواهیم بود و ما ابتدا خواهان خودمختاری تمام و کمال برای کردهای ترکیه هستیم و پس از آن برای تمام کردستان." کردها "دیاریکر" را پایتخت آینده ایالات آزاد خود تلقی می‌کنند. دیاریکر مرکز یکی از ۱۹ استان ترک‌نشین کشور ترکیه است که در آن حکومت نظامی اعلام شده و سربازان در خیابان‌ها مشغول گشت هستند. سیاست ترکیه در مقابل با کردها، عبارت از نگرهبانی شدید از منطقه وسیعی در نابودی همه اشکال ناسیونالیستی کردهاست. تمام برنامه‌های رادیویی و نشریات کردها قذغن شده‌اند. آموزش در ترکیه به زبان ترکی است و حتی نوارهای موسیقی اصیل کردی نیز به صورت پنهانی به فروش می‌رسند. به عقیده ترک‌ها، خلقی به اسم کرد در ترکیه وجود ندارد، بلکه آنها ترک‌های کوه‌نشین هستند. کردها خود را شهروند درجه دوم می‌دانند و تصمیم دارند در خصوص این مسئله کاری نکنند. یکی دیگر از رهبران کرد اظهار داشت که از سال ۱۹۳۰ هیچ قیامی در کردستان ترکیه به وقوع نپیوسته است. اما کردستان در پنج کشور قرار دارد و کردها همیشه در جایی در حال جنگ بوده‌اند.

دیلی تلگراف، انگلستان، ۲۲/۱۰/۱۹۷۹

(مهرماه ۱۳۵۸)

نویسنده: بلاج، جان

پیشنهاد کردها به (امام) خمینی تسلیم بشد
دیروز آقای بازرگان، نخست‌وزیر ایران، به شهر مذهبی قم سفر کرد تا پیشنهادهایی را در جهت پایان دادن به زدوخورد شدید کردستان با آیت‌الله خمینی در میان گذارد. این پیشنهادها که گفته می‌شود هفته گذشته از جانب کردها تسلیم

شده است، روز شنبه در اجلاس ویژه کابینه مورد بحث و مذاکره قرار گرفت، لیکن جزئیات آن هنوز اعلام نشده است. گویا یکی از موضوع‌های اصلی که ضمن این پیشنهادها عنوان شده است، درخواست عفو برای رهبران کرد یعنی شیخ‌عزالدین حسینی و دکتر عبدالرحمان قاسملو می‌باشد. زمانی که آیت‌الله خمینی در ماه اوت، نیروهای مسلح را جهت سرکوبی شورشیان کرد به این منطقه گسیل داشت، این دو تن، خائن نامیده شدند و ناچار به اختفا پناه بردند. از دیگر موضوع‌های پیشنهاد شده، احتمالاً عقب‌نشینی پاسداران و قادار به آیت‌الله خمینی و ایجاد شورای نیمه‌مختار شهر می‌باشد. این پیشنهادها توسط داریوش فروهر وزیر مشاور، که پس از یک سلسله مذاکره با رهبران کرد به تهران بازگشته است، تسلیم شد. براساس گزارش خبرگزاری دولتی، نماینده ویژه (امام) خمینی دیروز ه "خانقین" واقع در مرز ایران و عراق رفت تا با مقامات عراقی مذاکره نماید. این مذاکرات به دنبال دعاوی روحانیون و دولت ایران مبنی بر این‌که عراق به شورشیان کرد کمک می‌کند، انجام می‌گیرد. دیروز تیراندازی شدیدی در بخشی از مهاباد که تحت محاصره است در گرفت، لیکن منابع شورشی گفتند که هنوز صدها چریک کرد بخش اعظم شهر را در اختیار دارند. روزنامه دیلی تلگراف مورخ ۲۲ اکتبر ۱۹۷۹ در مقاله‌ای زیر عنوان "جهت پایان دادن به حمله‌های چریکی، بازرگان با آیت‌الله خمینی ملاقات کرد" به قلم: "تونی آلن

میلز" ضمن اشاره به مطالب فوق می‌افزاید:

گفته می‌شود شب گذشته سربازان لشکر ۶۴ ارتش، جاده‌های اصلی را بسته و مانع ورود و خروج مردم از شهر شدند. لیکن منابع کرد مدعی شدند که شورشیان هنوز جاده اصلی بین مهاباد و میان‌دواب را تحت کنترل خود دارند. اکنون دولت و رهبران مذهبی، ظاهراً دریافته‌اند که تحت پیگیری قراردادن کردها در اواخر ماه اوت و اوایل سپتامبر یک اشتباه بوده است. نارضایتی داخلی به همراه فعالیت‌های پاسداران انقلاب و عدم تمایل ارتش به دخالت در زدوخورد فیزیکی و بالاتر از همه، عزم راسخ و مهارت کردها در مبارزه، موفقیت ظاهری دولت در آغاز ماجرا را، نقش بر آب کرده است.

گاردین، انگلستان، ۱۰/۲۲/۱۹۷۹

(مهرماه ۱۳۵۸)

نویسنده: ترگود، لیبز

نبردهای شدید در مهاباد، شورشیان کرد

و چریک‌های اسلامی را رو در رو قرار داد

در نتیجه محاصره شهر مهاباد از چند روز گذشته به وسیله ارتش و همچنین درگیری روزهای شنبه ۲۰ و یکشنبه ۲۱ اکتبر این شهر دچار کمبود مواد غذایی و سوختی شده است. در درگیری مسلحانه که روز شنبه بین نیروهای ارتش و شورشیان کرد روی داد و بیش از چهار ساعت به طول انجامید، به گزارش فرستاده مخصوص امام خمینی، شیخ حسین کرمانی، ۷۴ تن کشته شدند. آقای صباغیان - وزیر کشور - در مورد صحت این رقم تردید دارد. وضع آن قدر وخیم شده بود که شنبه شب یک اجلاس فوق العاده بین امام خمینی و اعضای دولت به ریاست آقای بازرگان ترتیب یافت. به نظر می‌رسد مسئله کردستان موضوع مورد اختلاف خود دولت نیز به‌شمار آید. از یک سو گروهی تمایل به دادن اولویت به مذاکره و گروهی دیگر تمایل به اعمال قدرت دارند. ظاهراً برخی از وزیران مخالف حضور نیروهای نظامی در شهر مهاباد هستند. در حالی که آقای داریوش فروهر - وزیر مشاور - پیشنهاد رهبران کرد را که مخفیانه به منظور دستیابی به یک راه حل با آنها ملاقات کرده به تهران آورد. آقای چمران - وزیر دفاع - همچنان به رهبری عملیات "پاکسازی" در منطقه ادامه می‌دهد. آقای بازرگان نیز، خود پیشنهادها را به اطلاع امام رساند و به احتمال زیاد گمان می‌رود که مورد قبول واقع شده باشد. یکشنبه شب در یک نطق تلویزیونی، رهبر انقلاب، با تأکید بر این که امیدوار است مانع جاری شدن خون در کردستان شود، به نظر می‌رسد که روش ملایم تری در پیش گرفته باشد. روزنامه لوموند (مورخ ۲۱ و ۲۲ اکتبر) خبر مربوط به وقایع اخیر کردستان را درج کرده است و از قول خبرگزاری فرانسه می‌نویسد: "به گفته منابع کرد، آقای داریوش فروهر وزیر مشاور در مأموریت اطلاعاتی خود به کردستان بار دیگر روز پنجشنبه با شیخ حسینی رهبر مذهبی سنی‌های کرد ملاقات کرده است."

لوموند، فرانسه، ۱۰/۲۳/۱۹۷۹

(آبان ماه ۱۳۵۸)

بازرگان و آیت‌الله خمینی مسائل کردها را

مورد بررسی قرار می‌دهند

آیت‌الله خمینی و مهندس بازرگان (نخست‌وزیر) در قم بر سر مسئله اکراد وارد مذاکره شده‌اند. بازرگان در این ملاقات نتایج سفر "فروهر" را که چند روزی در منطقه بوده است، به اطلاع آیت‌الله خمینی رسانید. در روزنامه‌های روز دوشنبه تهران، برای اولین بار افکاری ارائه شده است مبنی بر این که بعضی از گروه‌ها در ابتدا مایل بوده‌اند با نومییدی نسبت به مذاکرات، آن را قلیج نمایند. البته در این مطالب نامی از کسی برده نشده است. ولی روزنامه "خلق مسلمان" اشاره کرده که دکتر چمران (وزیر دفاع) خواستار حل مشکل از طریق سیاسی است، نه نظامی. فرمانده پادگان مهاباد اظهار داشته بود، دستور محاصره شهر از بالا صادر شده و او به عواقب این کار کاملاً واقف می‌باشد و در نتیجه در شهر مهاباد اهالی از نداشتن آذوقه و سوخت در زحمت به‌سر می‌برند. فرماندار مهاباد در مصاحبه با خبرگزاری پارس، محاصره محل و کنترل راه‌هایی را که به شهر منتهی می‌شود، محکوم کرده و از این‌رو شهر کاملاً در کنترل پیشمرگان کرد است.

فرانکفورت آلمانی، آلمان، ۱۰/۲۳/۱۹۷۹

(آبان ماه ۱۳۵۸)

اکراد، کنترل مهاباد را به‌دست گرفته‌اند

طبق اظهارات "جمشید حقگو" استاندار آذربایجان غربی ایران، شورشیان کرد، مجدداً اداره قسمت‌های زیادی از مناطق سابق خود در مهاباد را به‌دست گرفته‌اند. طبق اطلاعات واصله از سوی حقگو، شورشیان موفق شدند سربازان مستقر در شهر مهاباد را مجدداً به سربازخانه‌های خود عقب برانند. بر اثر انفجار بمب در نزدیک خودروی ارتشی، هشت نفر از سربازان به‌قتل رسیدند. استاندار آذربایجان غربی اظهارات روزنامه "بامداد" را مبنی بر این که دولت ایران طرحی را برای سیاست جدید در قبال اکراد پیاده کرده است، مورد تأیید قرار داد. در این شورای پیش‌بینی شده در طرح چمران - وزیر دفاع - صباغیان - وزیر کشور - و سبحانی - رئیس سازمان برنامه و بودجه - شرکت دارند. حقگو حتی اطلاع داد که او به زودی با مهم‌ترین

رهبران کرد (شیخ حسینی و عبدالرحمان قاسملو) به مذاکره خواهد پرداخت. رهبر انقلاب ایران آیت‌الله خمینی در مورد شکاف در انقلاب هشدار داد و مخالفان جمهوری اسلامی را تهدید نمود که اگر در مقابل ملت بایستند آنها را درهم خواهد کوبید.

فرانکفورت آلمانی، آلمان، ۱۰/۲۴/۱۹۷۹

(آبان ماه ۱۳۵۸)

دولت و روحانیون، در یافتن راه حل سیاسی

برای برخورد های کردستان به توافق رسیدند با شکست آقای داریوش فروهر - وزیر مشاور - در حل مشکلات استان‌ها، در تماس خود با کردها، هیئت وزیران، سه‌شنبه ۲۳ اکتبر در طی جلسه‌ای "هاشم صباغیان (وزیر کشور)، دکتر مصطفی چمران (وزیر دفاع) و عزت‌الله سبحانی (مشاور وزیر و سرپرست سازمان برنامه و بودجه) را به‌عنوان نمایندگان دولت با اختیارات تام جهت بررسی بحران کردستان معرفی و اختیارات خود را به آنها تفویض نمود. وظایف این هیئت اعزامی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی خواهد بود. استاندار استان کردنشین آذربایجان غربی، آقای جمشید حقگو هم به نوبه خود اعلام کرد که او از دولت اجازه گرفته تا با رؤسای یاغی کرد از جمله آقای عبدالرحمان قاسملو - دبیرکل حزب دموکرات کردستان - ملاقات کند. مجاز است تا به ابتکارات جدید سیاسی دست زند. آیت‌الله شریعتمداری هم سکوت طولانی را شکست و اعلام آمادگی کرد تا به شرط آن که طرفین دعوی به تصمیمات گرفته شده عمل نمایند، نقش میانجی را در بحران کردستان ایفا کند.

لوموند، فرانسه، ۱۰/۲۵/۱۹۷۹

(آبان ماه ۱۳۵۸)

انتقاد شوروی از سیاست ایران در مورد

اکراد

اتحاد جماهیر شوروی ناراضیتی خود را نسبت به روش نظامی که از سوی دولت ایران علیه کردهای شورشی اعمال شده آشکار کرد. روزنامه حزبی "پراودا" روز جمعه نامه یک کرد روسی را منتشر نمود که نوشته بود: "در ایران به اقلیت کرد فشار زیاد وارد می‌آید. این نامه متعلق به پزشکی به نام دکتر "س. سلیمانوف" از جمهوری

قزاقستان است. در این نامه آمده است که "مقامات ایرانی به تقاضای خودمختاری اکراد با سرکوبی جواب داده اند. اتحاد شوروی به این علت از خودمختاری اکراد ایران حمایت می کند، زیرا بلافاصله بعد از جنگ جهانی دوم در تأسیس جمهوری کردستان که مدت آن خیلی کوتاه بود، شرکت داشت."

فرانکفورتر آگمانیه، آلمان، ۲۷/۱۰/۱۹۷۹
(آبان ماه ۱۳۵۸)

طرح قدرت نمایی کردها

هزاران کرد از جمله بیش از هزار تن چریک پیشمرگ، به درخواست شیخ عزالدین حسینی - رهبر غیرقانونی شناخته شده کردها - به منظور برگزاری تظاهرات دیروز در شهر مهلباد اجتماع نمودند. واحدهای ارتش و پاسداران انقلاب شهر مزبور در پادگان‌های خود باقی ماندند و این در حالی بود که گروه‌ها در شهر به یکدیگر می پیوستند و حامل پوسترهایی بودند که از رهبران کرد - که از جانب آیت الله خمینی در ماه اوت غیرقانونی اعلام شده بود - حمایت می کردند. شیخ حسینی از کردها خواست تا به منظور نمایش قدرت و مقاومت در مقابل دولت مرکزی به سوی قیوم افرادی که در جنگ میان نیروهای امنیتی و چریک‌های کرد جان خود را از دست داده‌اند راه پیمایی کنند و سپس با اقوام کشته شدگان دیدار کنند. ارتش و دولت، جداگانه اعلامیه‌هایی صادر نموده‌اند، مبنی بر این که آنها به اقدام معترضان‌ه‌ای علیه کردها دست نخواهند زد. دیروز به نقل از آقای هاشم صباغیان - وزیر کشور - گفته شد که دولت هرگونه عملیات نظامی را به منظور انجام مذاکرات گروه چهار نفره اعزامی وزیران برای یافتن یک راه حل صلح آمیز متوقف خواهد کرد. مسئله یافتن این راه حل از ماه مارس، موجبات نگرانی دولت را فراهم ساخته است. ژنرال حسین شاکر رئیس ستاد ارتش تأیید کرد که ارتش به هیچ گونه عملیات مسلحانه دست نخواهد زد، ولی اضافه کرد که شدیداً با هرگونه تعرض و یا تحریک علیه نیروهای مسلح مقابله خواهد شد.

گاردین، انگلستان، ۱/۱۱/۱۹۷۹ (آبان ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: کامینگ بروس، نیکولاس "حقوق" وعده داده شده به کردها

دیروز همزمان با وعده دولت در مورد تفویض حقوق قانونی کردها، چنین به نظر می رسد که آیت الله خمینی سیاست خود را مبنی بر کوشش در سرکوبی کردهای شورشی تغییر داده است. اما در حالی که میان نمایندگان کردها و گروه اعزامی دولت در مهلباد مذاکراتی جریان داشت، شب گذشته از نبرد سنگین شورشیان با سربازان و پاسداران انقلاب در شهر کردنشین "پاوه" گزارشی منتشر شد. دیروز نیز گروه اعزامی دولت که مرکب از آقای هاشم صباغیان (وزیر کشور) و آقای داریوش فروهر (وزیر در امور استان‌ها) با هلی کوپتر به پادگان مهلباد عزیمت نموده و در حالی که مورد استقبال توأم با خوش رویی سه هزار کرد قرار گرفته بودند، از آنجا به دفتر فرمانداری عزیمت کردند. آقای صباغیان گفت که آماده است تا در مورد مسئله خودمختاری با شیخ عزالدین حسینی و دکتر قاسملو به مذاکره بپردازد. آقای فروهر نیز اظهار داشت که خواسته‌های کردها قانونی است و باید برآورده شود. دیگر ناظران سیاسی خاطر نشان ساختند که کردها به میزان قابل توجهی اسلحه از شوروی دریافت کرده‌اند.

دیلی تلگراف، انگلستان، ۳/۱۱/۱۹۷۹
(آبان ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: روی، آمیت

هیئت حسن نیت در کردستان

سرانجام مقامات دولتی ایران بعد از مخالفت‌های سرسختانه با اقلیت قومی کرد در قبال آنها روش ملایم‌تری را اتخاذ نموده‌اند. مقامات دولتی، دیروز برای مذاکره صلح وارد "مهلباد" مرکز کردستان شده و گفتند در مورد خواسته‌های کردها و خودمختاری با رهبران فراری آنها حاضر به مذاکره می باشند. اعزام یک هیئت نمایندگی مرکب از سه وزیر از جانب آیت الله خمینی که اختیار دارند با حزب منحل دموکرات کردستان گفت و گو کنند، هنگامی صورت می گیرد که قبل از آن و در هفته‌های اخیر، شورشیان کرد موفق شدند، تقریباً تمامی مواضعی را که در طی هجوم ارتش در ماه سپتامبر از دست داده بودند، بار دیگر به دست آورند. شرق، کمتر از غرب نیست و امیدوارم همواره ارزش‌های

بزرگ خود را که مهمان‌نوازی، انسان دوستی و عفت می باشد حفظ کند. در عین حال نهضت تدریجی و لازم برای آزادی زن را نیز در پیش گیرد. واقعیت ایرانی در چارچوب واقعیت‌های غرب، راست یا چپ نمی گنجد و تنها می توان آن را از طریق اسلام درک کرد و این برای غربیان قابل درک نیست و شاید هم همین موضوع باعث شده چنین نقشه‌های شومی طرح شود.

فاینشال تایمز، انگلستان، ۳/۱۱/۱۹۷۹
(آبان ماه ۱۳۵۸)

نویسنده: ویتلی، آندرو

ایران آماده بررسی مسئله خودمختاری

برای کردهاست

امروز هیئت اعزامی دولت وارد مهلباد شد و اعلام کرد که مقامات ایران آماده هستند تا برای شکل دادن نوعی خودمختاری در منطقه کردنشین مذاکره کنند. هیئت اعزامی، متشکل از "داریوش فروهر"، "صباغیان" و "عزت الله سبحانی" با هلی کوپتر به سربازخانه مهلباد که در تصرف ارتش است پرواز کرده و از آنجا با اتومبیل بدون اسکورت به مقصد فرمانداری حرکت کردند و در آنجا با استقبال سه هزار کرد مواجه شدند که شعار می دادند، "زنده باد حزب دموکرات کردستان" و عکس‌هایی از رهبر مذهبی خود "عزالدین حسینی" را در دست داشتند. هنگامی که "فروهر" اظهار داشت، "دولت، حقوق مشروع شما را برآورده خواهد کرد." کردها - که تعدادی از آنها مسلح بودند - کف زدند. وی در مورد خواست‌های کردها در مورد خودمختاری محدود اضافه کرد: "دولت اسلامی ایران معتقد است که خواست‌های شما قانونی هستند و باید به آنها جامه عمل ببوشانید. حفظ ویژگی‌های فرهنگی و کنترل امور داخلی هر استان توسط افراد محلی، همیشه مورد قبول دولت بوده است." آقای "صباغیان" اظهار داشت که هیئت اعزامی آماده است تا مسئله خودمختاری را با "شیخ عزالدین حسینی" و دکتر "قاسملو" در میان نهد. براساس گزارش‌های رسیده، حزب کردستان به عنوان اصل خودمختاری، خواهان تصدی مقامات کرد در امور امنیتی و اداری در منطقه کردنشین است. گروه‌های چپ‌گرا که به حزب دموکرات کردستان پیوسته‌اند نیز خواهان خروج ارتش از منطقه

هستند. "فروهر" اضافه کرد که "جمهوری اسلامی" ایران ظرفیت اعطای آزادی‌های اجتماعی و فردی را به شیعیان و سنی‌ها و دیگر اقلیت‌های مذهبی را دارد. آقای "صبغیان" با اظهار این مطلب که "در چارچوب جمهوری اسلامی همه احزاب آزاد هستند" به این مسئله اشاره کرد که ممکن است تحریم سه‌ماهه از حزب دموکرات کردستان برداشته شود.

هرالد تریبیون، آمریکا، ۱۹۷۹/۱۱/۳ (آبان‌ماه ۱۳۵۸)

مذاکرات بین نمایندگان تهران و خودمختار طلبان کرد در یک فضای بحرانی در مهاباد از سر گرفته شد

در حال حاضر صلح و جنگ - همزمان - در کردستان برقرار است. شهر مهاباد، مرکز سیاسی و فرهنگی خودمختاری، در نظر اول به نظر می‌رسد زندگی آرام یک استان جمهوری اسلامی را داراست. مذاکرات تاکنون شروع خوبی نداشته است، زیرا این مذاکرات که دوهفته پیش با شکست مواجه شد قرار بود یازدهم دسامبر بار دیگر از سر گرفته شود، ولی جلسه خیلی کوتاه و بی‌نتیجه بود. شیخ عزالدین حسینی - رهبر مذهبی کردستان - در پی سخنرانی‌های معمول در جلسه به معرفی اعضای هیئت نمایندگی کرد پرداخت که عبارت بودند از دو تن از همکارانش، پنج عضو دموکرات کردستان ایران به رهبری عبدالرحمان قاسملو، شش نماینده کومله (مانوئیست‌ها) و فداییان خلق (مارکسیست لنینیست‌ها). آقای داریوش فروهر - رئیس هیئت نمایندگی دولت - از حضور نمایندگان دو گروه اخیر به عنوان نماینده رسمی عصبانی شد. روز چهارشنبه چند دقیقه پیش از ساعت تعیین شده برای آغاز مذاکره، آقای فروهر، جلسه را به دلیل بیماری ناگهانی آقای سبحانی لغو کرد و به دنبال این تصمیم آقای قاسملو ظاهراً عصبانی شد. چهارشنبه شب، سرانجام یک سازش ظاهری صورت گرفت، بدین ترتیب که هیئت نمایندگی کردستان قبول کرد از این پس اعضای خود را به عنوان یک گروه واحد بدون عنوان سیاسی بدون گرایش مشخص معرفی کند. نمایندگان کومله و فداییان در مذاکرات تنها ناظر باشند و سکوت اختیار کنند و نمایندگان حزب دموکرات کردستان

ایران تنها نمایندگانی خواهند بود که حق سخن گفتن در مذاکرات را خواهند داشت. شیخ عزالدین حسینی ریاست هیئت نمایندگی کردستان را به عهده خواهد داشت و تنها مذاکرات را رهبری خواهد کرد. طبق این شرایط، دوطرف حاضر به مذاکره شدند که قرار است صبح پنج‌شنبه این هفته انجام گیرد. بدیهی است که در حال حاضر کنترل شهر در دست پیشمرگان است. با این همه، سربازان و پاسداران قادرند با کمترین اشاره، کنترل شهر را به عهده بگیرند.

لوموند، فرانسه، ۱۹۷۹/۱۲/۱۴ (آذرماه ۱۳۵۸)

حکومت منطقه آزاد ایران به دست اکراد

هنگام سرکوب اولین شورش و طغیان اکراد توسط ارتش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب در ماه اوت گذشته، به نظر می‌رسید که اقلیت‌های خطرناک کشور سرکوب شده‌اند. اما کمتر از دوماه بعد، اکراد، شهرهای اصلی خود را بازپس گرفته و قلمرویی به وجود آوردند که به منطقه آزاد در درون قلمرو مذهبی ایران تبدیل گردید. هرچند که آن نوع خودمختاری که کردها به خاطرش مبارزه می‌کنند، در قانون اساسی گنجانده نشده و از سوی مقامات تهران رد شده است.

عزالدین حسینی در صدر نیروهایی است که به سختی با هم متحد شده و تحت تسلط از جمله حزب دموکرات کردستان ایران به دبیرکلی عبدالرحمان قاسملو می‌باشد که بعد از بیست سال تبعید در سال ۱۹۷۸ به ایران مراجعت کرده است. علی‌رغم شایعات خصمانه در مورد این که قاسملو طرفداران به اصطلاح کمونیست دارد، به نظر می‌رسد که رهبری، بیشتر از جانب طبقه متوسط و صاحبان ملک و زمین در منطقه کردستان حمایت می‌شود. در ضمن، قدرت حزب دموکرات کردستان به خصوص در شمال این منطقه تمرکز یافته است. پرهوادارترین حزب دیگر، با نیروی عظیم پیشمرگان، به عنوان سازمان انقلابی زحمتکشان کرد کومله در درجه دوم اهمیت قرار دارد که وفاداری گروه‌هایی از قبیل دانشجویان و تکنوکرات‌ها را به خود جلب کرده است. حزب مزبور در نواحی سنندج و مریوان که در گذشت انتخابات در آنجا تحریم گردید،

قوی‌ترین حزب به شمار می‌رود. با این معنی که اعضای حزب کومله عقاید مارکسیست لنینیستی دارند. لازم به یادآوری است که احزاب کردستان از نظر نظامی با فداییان خلق متحده هستند. فداییان خلق نیز که عقاید مارکسیست لنینیست دارند، همراه با مجاهدین در ایران، حزب مخالف و عمده محسوب می‌گردد. تمام گروه‌های موافق برنامه خودمختاری در ایران، نه تنها برای منطقه کردستان، بلکه برای تمام اقلیت‌های ایرانی در یک سیستم فدرال می‌باشند و این گروه‌ها تمایل کمی برای استقلال دارند.

ساندی تایمز، انگلیس، ۱۹۸۰/۴/۶

(فروردین‌ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: جان، استیناوس

جنگ و صلح در کردستان

فرستاده ویژه لوموند در بازدید خود از کردستان، گزارشی تهیه نموده است که خلاصه‌ای از نکات مهم آن به شرح زیر می‌باشد:

عبدالرحمان قاسملو به زبان فرانسه بسیار روان اظهار می‌دارد که: "تا همین اواخر ما در موقعیت خاصی قرار داشتیم. یعنی در موقعیت نه جنگ و نه صلح. اوضاع وخیم و قابل انفجاری بود. ولی اکنون هم در جنگ هستیم و هم در صلح. در اینجا، در شهر مهاباد صلح کامل وجود دارد، ولی در سنندج اوضاع جنگ حکمفرماست." قاسملو در مورد احتمال انجام مذاکرات تأکید می‌کند که: "کردها همیشه آماده مذاکره هستند، ولی با این همه نباید فراموش کرد که آنها نخست خواستار خودمختاری می‌باشند و هر زمانی که خودمختاری به آنها داده شود، یافتن راه‌حل، بسیار آسان خواهد بود.."

مدت هاست که حزب دموکرات یک طرح خودمختاری به دولت پیشنهاد کرده است که در چارچوب جمهوری اسلامی و به هیچ وجه معنای تجزیه طلبی نمی‌دهد. طبق اظهارات قاسملو نکته اساسی این طرح، خواسته‌هایی معقول هستند. به عقیده وی آنها خواستار حداقل حقوقی هستند که یک ملت می‌تواند داشته باشد، "ولی ابتدا لازم است ما بدانیم که با چه کسانی افتخار صحبت داریم. در حالی که ما با این و یا آن هیئت اعزامی دولت به بحث می‌نشینیم، اعضای دیگر دولت از نسبت دادن دشنام‌ها و کنایه‌های

زنده به ما کوتاهی نمی‌کنند.

لوموند، فرانسه، ۱۶/۵/۱۹۸۰

(اردیبهشت ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: سوفلان، دوران

ایران و کردها: شکست دوباره

دلیل قانع‌کننده‌ای وجود ندارد که چرا ماه گذشته دولت تهران نبرد نظامی خود را در منطقه صعب‌العبور کردنشین از سر گرفت. اظهار عقیده شده است که رئیس‌جمهور ابوالحسن بنی‌صدر، می‌خواست سلطه ایران را بر این سرزمین به ثبت رساند. بدین طریق که ارتش را مستقیماً تا مرز عراق سوق داد. احتمال دیگر آن است که ارتش می‌خواست در صورت وقوع جنگ میان ایران و عراق، ناحیه مرزی را از وجود دشمنان پاکسازی کند. مشکل بتوان گفت که ارتش با اشغال مجدد شهر سنندج که اکنون به ویرانه‌ای مبدل شده است به پیروزی بزرگی نائل آمده است.

اواخر ماه گذشته، پس از آن که حمله با شکست تدریجی مواجه شد. رئیس‌جمهور بنی‌صدر در اعلامیه‌ای که نوعی به سازش شباهت داشت، گفت که منشور شش‌ماده‌ای کردها را خواهد پذیرفت، مشروط بر این که اصلاحیه‌هایی نیز به این مواد ضمیمه گردد. این اصلاحیه‌ها رسماً افشا شده است، لیکن گمان می‌رود که هدف از آنها کاهش اختیارات محلی اعطاشده به کردها به‌ویژه در مورد مالیات باشد، لیکن سپس آیت‌الله خمینی طی اطلاعیه‌ای فرمودند که "مهاجمان کرد باید پاکسازی شوند..." دولت مرکزی بیم آن دارد که اعطای خودمختاری دست کم درد دو منطقه دیگر از پنج منطقه خواستار خودمختاری، آشوب به بار آورد. یکی از آنها خوزستان است که اشغال سفارت ایران در لندن توجه جهان را به سوی آن جلب کرده است و دیگر استان‌های گیلان و مازندران هستند که درباره آنان چندان سخنی به گوش نمی‌رسد؛ زیرا که چند ماه قبل، این مناطق عملاً از کنترل دولت ایران خارج شده‌اند. ساکنان این استان‌های واقع در ساحل بحر خزر، ترکمن‌های سنی هستند که شیخ‌عزالدین حسینی رهبر کردها را رهبر و روحانی خود نیز تلقی می‌کنند.

عراق نیز در کردستان فرصت را مغتنم شمرده و همین ایده را مستمسک قرار داده است تا با قاچاق اسلحه از طریق مرز و تحویل آنها به شورشیان، ایران را هر چه بیشتر تضعیف کند.

اکونومیست، انگلیس، ۲۴/۵/۱۹۸۰

(خرداد ماه ۱۳۵۹)

قاسملو تأکید می‌کند که دولت عراق

تاکنون هیچ‌گونه کمکی به نهضت کردها

نکرده است

آقای قاسملو دبیرکل حزب دموکرات کردستان ایران، طی نامه‌ای توضیحات زیر را برای این روزنامه ارسال داشته است: "نهضت مردم کرد، مخالف با انقلاب ایران نمی‌باشد. هدف ما تحکیم این انقلاب از طریق دادن محتوای ترقی‌خواهانه به آن و محترم شمردن حقوق دموکراتیک و ملی سایر ملیت‌های ایران می‌باشد. نکته دیگر این که حزب دموکرات بارها حتی در بدترین لحظات، اعلام کرده که قصد واژگونی رژیم را ندارد، بلکه خواستار به‌دست آوردن حقوق قانونی و مشروع مردم کرد در چارچوب این رژیم می‌باشد. در مواجهه با خواسته‌های به‌حق و مشاهده مقاومت کرد، این نهضت را آلت دست و بازیچه بیگانگان نامیده‌اند. چنان که بنی‌صدر نیز کردها را مأموران کمونیسم، امپریالیسم و صهیونیسم می‌داند. چنین تفکراتی اگر در جهت انحصاری کردن انقلاب باشد، ایران را به سوی فاجعه یک جنگ داخلی پیش خواهد برد.

لوموند، فرانسه، ۲۸/۵/۱۹۸۰

(خرداد ماه ۱۳۵۹)

پنج‌روز با شورشیان کرد ایران

من پنج‌روز تمام را در منطقه کردستان گذراندم. شواهد، این امر را آشکار می‌سازند که عراق، اتحاد جماهیر شوروی و هر کشور دیگری، هیچ‌گونه حمایتی از نبردهای استقلال‌طلبانه آنها نمی‌توانند. با این همه بعضی از ایرانیان غیرکرد نیز همراه کردها می‌جنگند. شیخ‌عزالدین حسینی، رهبر مذهبی سه میلیون کرد ایرانی، در مصاحبه‌ای با مجله ایت‌دیز در مهاباد گفت: "برخلاف گزارش‌های تهران، مبارزات چریکی، ارتباطی با جدایی

کردهای ایران و اتحاد با کردهای عراق، سوریه، ترکیه و اتحاد جماهیر شوروی ندارد. ولی اکنون تنها دو راه وجود دارد: یا بنی‌صدر با درخواست خودمختاری که از جانب آخرین هیئت کردها ضمن مذاکرات اخیر و طی آتش‌بس مطرح شده است موافقت نماید و یا این که به روش فعلی خود - یعنی کشتار و حمله - ادامه دهد. اگر این راه پیش گرفته شود، کردها تا زمانی که حتی یک تکه نان باقی است، به مبارزه ادامه خواهند داد."

دولت، احزاب کرد در مورد مرزهای جغرافیایی تعیین شده برای منطقه کردنشین با یکدیگر توافق ندارند. چریک‌ها می‌گویند که مرز جغرافیایی منطقه کردنشین شامل استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه و قسمت شمالی ایلام می‌شود. در حالی که بنی‌صدر تنها با خودمختاری منطقه کردنشین موافقت نموده است. کردها همچنین خواهان ایجاد شوراهای منطقه‌ای جهت اداره امور استانی، آزادی زندانیان سیاسی و عقب‌نشینی نیروهای شبه‌نظامی گارد انقلابی می‌باشند. شیخ حسینی گفت: "ارتش ایران می‌تواند بماند، ولی پلیس باید از میان خود کردها باشد."

ایت‌دیز، انگلیس، ۷/۶/۱۹۸۰

(تیر ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: مک‌گیرک، تیم

اخطار کردها برای اعمال خشونت

بیشتر

دیروز شیخ‌عزالدین حسینی رهبر مذهبی کردها، تهدید کرد که با استفاده از بازگشت پیشمرگ‌ها (چریک‌های کرد) به کوهستان، به آتش ناآرامی‌های استان غربی ایران دامن خواهد زد. تهدید شیخ در نماز جمعه پس از طرح این ادعا که حزب توده طرفدار مسکو در حزب دموکرات کردستان نفوذ نموده است و اعلام گزارشی در مورد تشکیل گروه جدید کردهای عراق در تهران، به منظور برانداختن رژیم بعث عراق، انجام گرفت. طبق یک بیانیه رسمی از جانب حزب دموکرات کردستان، هفت رهبر حزب مذکور که اخیراً کناره‌گیری کرده‌اند، از اعضای حزب توده بوده‌اند که در این گروه نفوذ

کرده بودند. حزب دموکرات کردستان این هفت نفر را متهم به خیانت و ضربه زدن به حزب و ملت کردستان نمود. رویتر می افزاید، دیروز یک سخنگوی کرد گفت: "ناسیونالیست‌های چپ‌گرا و گروه‌های کردعراقی به زودی جهت برکنار نمودن حکومت بعث بغداد با یکدیگر ائتلاف خواهند نمود.

گاردین ویکلی، انگلیس، ۱۹۸۰/۶/۲۱
(تیرماه ۱۳۵۹)

نویسنده: آلکس برومر

زخم باز کردستان

یک سیاستمدار صاحب نظر در تهران به روزنامه "میدل ایست" گفت: "دولت می تواند جنگ‌های چریکی را در مناطق دورتر تحمل نماید و این همچون زخمی بر پیکر ایران خواهد بود؛ زخمی دردناک اما نه مهلک. از نظر کردها وجود دو سری پیشنهاد، صلح را پیچیده کرده است. اولین سری پیشنهادها که شامل ۲۶ ماده است، پس از آخرین آتش بس ماه نوامبر، توسط گروهی با عنوان "هیئت نمایندگی خلق کرد" تسلیم دولت گردید. این هیئت شامل نمایندگان از حزب دموکرات کردستان، کومله و فداییان (شاخه کردستان) می باشد. ریاست آن را شیخ عزالدین حسینی به عهده دارد که به عنوان رهبر مذهبی کردهای ایران شناخته شده است. ولی دولت از مذاکره با هیئتی که نمایندگان سازمان‌های فدایی یا کومله عضو آن بودند، امتناع ورزید. اخیراً فداییان در نظریات حزب دموکرات کردستان سهیم شده‌اند و بیانیه مشترکی را جهت آتش بس و انجام مذاکراتی با دولت بر پایه طرح مشترک خود صادر نموده‌اند. با وجود اختلافات بین کردها، حکومت مرکزی هنوز جواب مشخصی به این پیشنهادها نداده است. ادعاهای حزب دموکرات کردستان حاکی از آن است که بنی صدر "موافقت شفاهی" خود را با این طرح ابراز داشته است. ولی همان گونه که در مصاحبه قاسملو با مجله "میدل ایست" مشهود است، در مورد هدف واقعی این موافقت تردید بسیار وجود دارد. نکته اصلی، عدم توافق با دولت مطمئناً در پنجمین نکته (همانند هجدهمین نکته در طرح هیئت) می باشد که پیشمرگ‌های

مسلح را در زمره حقوق‌بگیران دولت قرار می دهد. در حالی که مقامات رسمی کرد که رهبری نیروهای چریکی فعلی را عهده دار می باشند، کنترل آنها را به دست خواهند گرفت. طرح حزب دموکرات کردستان، نتیجه توازنی است بین حداقل خواست‌های کرد و حداکثر آن چیزی که تصور می رود دولت با آن موافقت خواهد کرد. طرحی که از سوی هیئت ارائه شده است، هنوز از حمایت شیخ عزالدین حسینی و کومله برخوردار می باشد.

از سوی دیگر در سطح وسیعی این عقیده وجود دارد که تهران با هرگونه پیشنهاد خودمختاری مخالفت خواهد ورزید. در این صورت به نظر می رسد به جای ایجاد شرایط مناسب برای رسیدن به توافق از طریق مذاکرات، اصول مشترک سیاسی در راستای ادامه نبرد بین آنها به وجود آمده است.

میدل ایست، ۱۹۸۰/۷/۱ (تیرماه ۱۳۵۹)

بعضی از کردهای ملی‌گرای ایران

مایل اند با مقامات تهران مذاکره نمایند

در این گزارش تأکید شده که تصرف مجدد شهرهای منطقه کردستان توسط نیروهای دولتی و شکست به اصطلاح پیشمرگان کرد، موجب ازمه گسیختن جبهه مهاجمان و تقسیم آنها به دو فرقه‌ای که ممکن است در آینده نزدیک به جنگ و زورآزمایی میان خود مبادرت ورزند، گردیده است. فرقه اول مشتمل بر حزب دموکرات و کردهای منتسب به حزب توده و شاخه کرد سازمان فداییان خلق است که امام خمینی را به عنوان رهبر انقلاب قبول دارند و نظام کنونی را بر یک رژیم وابسته به غرب ترجیح می دهند. فرقه دوم از عوامل مانوئیست، تروتسکیست و حتی ناسیونالیست، مانند کومله و پیکار ترکیب یافته است. در اعتقاد آنان، مبارزه ملت باید متوجه سرنگون ساختن رژیم جمهوری اسلامی در ایران باشد. در پایان مقاله آمده است که: "حزب دموکرات کردستان، برای نشان دادن حسن نیت خود در مقابل دولت اعلام داشته است، در صورتی که دولت پلیس و ژاندارمری محلی را در اختیار طرفداران آن حزب بگذارد، آنها نیز قول می دهند که در عرض پانزده روز به فعالیت افراد مسلح وابسته

به اوپسی، عثمان نقشبندی و همچنان گروه‌های چپ افراطی خاتمه دهند."

لوسوار، بلژیک، ۱۹۸۰/۷/۲۴

(مرداد ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: لیون، ژان ماری

جنگ بین کردها و نیروهای دولتی

این جنگ پنج روز پیش در گردنه قاوان و بین سنندج و مریوان روی داد. چریک‌ها دوماه پیش عقب‌نشینی کردند و به کوه‌های نزدیک مرز عراق رفتند. جنگ بین ستون ارتش که بنزین و تدارکات به مریوان، شهر نزدیک عراق حمل می کرده، صورت گرفته است هنوز معلوم نیست که آیا محموله دست نخورده به مقصد رسیده است یا نه. ولی هر دو طرف اظهار می دارند که ستون مذکور پس از جنگی که حدود چهار تا هفت ساعت به طول انجامید، سرانجام راه خود را به مریوان باز نمود.

۱۹۸۰/۸/۴ (مرداد ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: آلکس برومر

جنگ "پنهانی" در کردستان ایران

آقای عبدالرحمان قاسملو در مصاحبه‌ای که با ما انجام داد، به زحمت به عمق مسئله‌ای که او را از تهران جدا می کند اشاره کرد. او با اشاره به سرزمین‌هایی که می خواهد به قدرت قانونگذاری، اجرایی، اقتصادی و کنترل نیروهای امنیتی در استان خودمختار آینده برسد، گفت: "سلاح‌ها را زمین بگذاریم؟ هرگز!" دبیرکل حزب دموکرات کردستان حالت جدی خود را بازمی یابد و با عبارات کوبنده‌ای اظهار می دارد: "مذاکره بله، هر وقت که آنها بخواهند، ولی زمین گذاردن اسلحه، هرگز!" و دقیقاً یکی از نکات اساسی مورد کشمکش در ژوئیه گذشته باعث کناره‌گیری هفت تن از اعضای کمیته مرکزی حزب گردید، همین امر می باشد. آقای غنی بلوریان به این مطلب که رهبر حزب دموکرات، مبارزه مسلحانه را تنها راه حل مسئله کرد می داند اعتراض دارد و همچنین کمونیست‌های حزب توده، فداییان و دیگر سازمان‌ها در این مورد از او انتقاد کردند و گفته‌اند ادامه جنگ در شرایط کنونی منجر به فزونی کشور و جمهوری خواهد شد. دبیرکل

حزب دموکرات کردستان، ضمن سفر به پاریس برای اریک رولو تشریح نمود که در کنار درگیری ایران و عراق، جنگ در کردستان همچنان ادامه دارد. یکی از مناطق "ناآرام" مثلث مهاباد، سقز، میاندوآب و همچنین جاده خروجی سنندج، کرمانشاه، همدان، تهران است. که مرتباً زیر ضربات مهاجمان کرد قرار دارد. همه چیز به گونه‌ای جریان دارد مثل این که مهاجمان کرد و سربازان عراقی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران عمل می‌کنند. اتحاد با بغداد، اتفاقی است یا از پیش هماهنگ شده است؟ آقای غنی بلوریان دبیرکل سابق حزب دموکرات کردستان در ژوئن گذشته، همراه با شش عضو مرکزی، حزب را ترک کردند؛ زیرا به نظر آنها از مدت‌ها پیش قول همکاری بین آقای قاسملو و رهبران بغداد داده شده بود. نظریات آقای غنی بلوریان را می‌توان در چند مرحله خلاصه کرد: "جمهوری اسلامی مشغول مبارزه ضدامپریالیستی است که باید از آن پشتیبانی کرد. مبارزه کردها برای کسب راه‌های سیاسی، و با اطمینان اضافه می‌کند که "در مبارزه کردها راه حل نظامی وجود ندارد". آقای غنی بلوریان اشاره به موقعیت‌های از دست رفته‌ای می‌کند که جنبش کردها نتوانسته با تهران ارتباط برقرار کند. دبیرکل سابق حزب توانسته است به کمک عده‌ای از اعضای حزب دموکرات کردستان، اسنادی را به دست آورد که به کمک آنها نظر خود را ثابت نماید. یکی از این اسناد به خط خود آقای قاسملو، رسیده است که برای یک پارتی سلاح که از بغداد فرستاده شده بود صادر شده است. غنی بلوریان "شوونیسم کرد" دبیرکل حزب دموکرات را با رفتار ژنرال بارزانی که در گذشته شورش کردها را رهبری می‌کرد و بعد با شاه و سیا همکاری نمود مقایسه می‌کند.

لوموند، ۱۹۸۰/۱۲/۱۲ (آذر ماه ۱۳۵۹)

نویسنده: رولو، اریک

نظریات دبیرکل حزب دموکرات کردستان

آقای قاسملو که دوماه از اقامتش در اروپا می‌گذرد، در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت:

"حدود دویست هزار کرد ساکن شهرها از روی اخبار به کوهستان‌ها پناه برده‌اند." آقای قاسملو خاطر نشان ساخت که در این مبارزات ناحیه‌ای در حدود صد هزار کیلومتر مربع را تحت کنترل دارد. وی افزود: "مسئلهٔ اکراد در ایران می‌تواند به وسیلهٔ مذاکرات سیاسی خاتمه یابد. ما چیزی بیش از یک خودمختاری آن هم در زیر لوای دولت ایران را خواستار نمی‌باشیم." لوموند، ۱۹۸۱/۲/۱۲ (بهمن ماه ۱۳۶۰)

توضیح آقای قاسملو دربارهٔ "پیکار کرد در ایران"

پس از درج دو نوشته از "اریک رولو" در لوموند (مورخ ۱۲ و ۱۳ دسامبر) با عنوان "جنگ مخفی در کردستان" آقای عبدالرحمان قاسملو دبیرکل حزب دموکرات کردستان ایران، توضیح زیر را برای ما ارسال داشته است: "... مسلماً همکاری شما در اثر اشتباه، سمت دبیرکل قبلی حزب دموکرات کردستان را به آقای بلوریان نسبت داده‌است. در صورتی که وی هرگز این مقام را نداشته است." آقای بلوریان به واسطهٔ موضع‌گیری‌هایش به کلی در کردستان منزوی شده است و مجبور شده به تهران پناه ببرد و در آنجا به طور نیمه مخفی زندگی کند. در همان مطلب آقای رولو ادعا کرده است که من "میلیون‌ها دلار از ناتو دریافت کرده‌ام یا با شاپور بختیار و طه یاسین رمضان، معاون رئیس‌جمهور عراق، ملاقات داشته‌ام و یا از عراق سلاح دریافت کرده‌ام و... ما این بهانه‌جویی‌های بی‌اساس را که ایرانی‌ها آن را پذیرفته‌اند، ولی بدون شک بی‌اساس می‌باشد، به موقع خود تکذیب کرده‌ایم. در آخر می‌خواستم خاطر نشان کنم، در زمانی که من مشغول مسافرتی برای کسب اطلاعات در اروپا بودم، برخی نشریات ایرانی از قول آقای هاشمی، معاون استاندار آذربایجان غربی نوشتند که من به اتفاق شیخ حسینی دیداری با وزیر دفاع عراق به عمل آورده‌ام. لوموند در شمارهٔ اول ژانویه ۱۹۸۱ خود این مطلب را چاپ کرد. روز سوم ژانویه، حتی پیش از این که من تکذیب‌نامه‌ای علیه این عامل جدید جوسازی علیه موجودیت کرد تهیه کنم، خود آقای هاشمی بیان چنین اظهاراتی را در مورد

ایران تکذیب نمود و لوموند با محفوظ نگاه داشتن حق اشتباه چنین تکذیبی را منعکس نکرد.

توضیحی که در زیر می‌آید از جانب آقای اریک رولو می‌باشد:

نوار اظهارات آقای قاسملو به لوموند که در اختیار ماست، گواه بر این است که این اظهارات تغییر داده نشده‌اند. اسنادی که وی را محکوم می‌کند، نامه‌هایی هستند که او خط خود را در آنها خواهد شناخت و از ارتباطات وی با حکومت عراق به دست آمده و رونوشت آن اسناد به طور وسیع در مطبوعات منتشر شده است. ولی صحیح است که او می‌تواند به تفسیر این اسناد اعتراض داشته باشد. از سوی دیگر، نقل سرزنش‌ها و تهمت‌هایی که توسط تشکیلات و شخصیت‌های مختلف ایرانی، ضد دبیرکل حزب دموکرات کردستان تهیه شده است - به آن صورتی که ما انجام دادیم - پخش اخبار و اطلاعات است که هیچ‌گونه صدمه‌ای به نبرد خلق کرد برای حقوق ملی خود وارد نمی‌آورد. وانگهی اشتباه است که این عمل را با سیاست آقای قاسملو یکی بگیریم. ما مسئولیت برداشت کاملاً شخصی را که وی از روند درگیری ارائه می‌دهد به خود او واگذار می‌کنیم که بعضی به اعتباری آن را مربوط به اعتقاد به دوئیت و به اعتباری دیگر نادرست می‌دانند. امضا: اریک رولو

لوموند، ۱۹۸۱/۴/۲۲

(اردیبهشت ماه ۱۳۶۰)

